

KÁVÉESOK LAPJA

X. évfolyam.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének hivatalos lapja

22. szám

Kiadó és laptulajdonos: A Budapesti Kávésok Ipartestülete.	Felelős szerkesztő: DR. HAVAS NÁNDOR	Szerkeszti: A Budapesti Kávésok Ipartestületének sajtóbizottsága.
A lapot a Budapesti Kávésok Ipartestületének tagjai tagdíjuk fejében ingyen kapják. Előfizetési díj: Egy félévre 8.— pengő, egész évre 16.— pengő.	Megjelenik: minden hó 1-én és 15-én.	Szerkesztőség: Budapest, VIII., József körút 38. I. em. 5. Telefon: 32-1-05. — Kiadóhivatal: Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 31. — Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel naponta 8—14 óráig.

Meghívó

A Budapesti Kávésok Ipartestületének előjárósága f. évi november hó 22-én (esütörtökön) délután öt órakor az Ipartestület tanácsstermében

ÜLÉST

tart, melyre az előjárósági tagjait meghívja.

Budapest, 1934. november 15-én.

Dr. Havas Nándor sk., Mészáros Győző sk.
főjegyző elnök

Az OTI elleni panaszok.

Kétségtelen, hogy a társadalmi biztosítás jogosultságának és szükségességének kérdése már elintézett probléma. Bár vannak nálunk jobb viszonyok között élő országok, ahol a beteg munkás segélyezésének ügye egyáltalán nincs, vagy más formában van megoldva, mi már természetesen tartjuk, hogy ez az intézmény fennáll és működik.

A fontos most már az lenne, hogy ez az intézmény minél tökéletesebben teljesítse feladatát, a hatáskörébe tartozó és segélyére szoruló munkást és a járulékok fizetésére kötelezett munkaadót ne terhelje meg aránytalan mértékben, viszont a törvény és szabályok szerint kijáró szolgáltatásokat minél teljesebben adja meg az érdekelteknek.

Azt hiszem felesleges részletesen bizonyítani, hogy az OTI mai szervezetében sem az egyik, sem a másik szempontnak nem felel meg és a minduntalan elhangzó panaszok túlnyomó része bizony jogos alappal bír.

Ha a fővárosi vendéglátó iparnak OTI terheit vizsgálom, — a legújabbban megjelent fővárosi statisztikai évkönyv szerint — a szállodás és vendéglős és kávéiparban működő alkalmazottak száma 16.059 főt tett ki. Ez ipari munkások átlagos heti járuléka 2 pengőt, évi 104 pengőt tesz ki, ami tehát egy évben összesen 1.670.136 pengőt tenne, ami 50—60%-os arányban a munkást és a munkaadót terhel. Ha ehhez hozzávesszük a tisztán a munkaadókat terhelő balesetbiztosítási járulékot, körülbelül egy millió pengő a munkaadók terhe és 800.000 pengő, amit a biztosítottak fizetnek. A 2983 főnyi önálló munkaadó-keresőre tehát fejenként 335 pengő OTI terhe esik, akkor, amikor Búpestben az egy adózóra eső:

földadó-terhe	5.—
általános kereseti adó	104.—
jövedelemadó	366.—
vagyoadó	192.—
nyilvános betegápolási pótdó	82.—
rokkantellátási adó	24.—

pengőt tett ki fejenként.

Ha pedig a nagyobb jövedelmet és vagyont feltételező jövedelem- és vagyoadó tételeitől eltekintünk, nyilvánvaló, hogy az önálló keresők legnagyobb teherterele az OTI járuléka.

Nem kisebb a dolgozó személyzet terhe sem, mert a rendelkezésre álló adatok szerint a vendégiparban legjobban kereső

2811 pincér heli keresete 87.829 pengő volt átlag; 1 személy hetenként 31.24 pengő terhe esett.

E kereset után az OTI járulékoknak a munkavállalóra eső része 1.98 pengő volt, ami annak 6.3%-át jelenti, ami tekintélves megterhelés, ha figyelembe vesszük, hogy az általános kereseti

adó kulcsa 5% és ugyanez az alkalmazott személyzeti kereseti, külön- és rokkantellátási adó címén mindössze 0.74 fillért, 2.3%-ot fizet.

Ezzel szemben közismert, hogy az OTI szolgáltatásai az utóbbi évek folyamán redukáltak, a beteglapok és a rendelt gyógyszerek teljesen díjmentes kiszolgáltatása is megszűnt.

Kétségtelen tehát, hogy az OTI ellen hangzott panaszok nagy részének alapja van.

Hogy e panaszoknak hol és mi az eredete, annak kikutatása nagyon messze menne. Tény az, hogy az OTI most közzétett 1934. évi előirányzata szerint a 36.679.500 pengőben kirovandó járulékot az 1933. évben — saját intézményeinek és rendelőintézetének ügyviteli költsége nélkül — 11.235.386 pengő költség terheli, ami 30%-os tehernek felel meg. Ez a szám is mutatja azt, hogy az OTI ügyvitel — minden lebontás és redukció ellenére, — túl van méretezve. Igaz hogy a mai nehézkes bürokratikus ügyvitel mellett tisztviselői túl vannak terhelve és emberfeletti munkára kényszerültek, de nézefem szerint semmi akadály annak, hogy új, egyszerűbb és könnyen megérthető nyilvántartás mellett teljesítse feladatát.

Az érdekelteknek állandóan hangzott panaszai a járulékok kivetésének és közlésének mai módja.

Ott ahol nagyobb számú alkalmazott dolgozik, rendszeren 2—3 havi késedelemmel küldik ki a kivetési kimutatásokat, amelyeken keresztül-kasul számok vannak írva, nevek csak kivételesen, — amiből senki sem bírja megállapítani azt, hogy mit kell fizetnie, mi címen és kiért. Valóságos keresztretjény-labirintusok ezek, amelyeken még az ahoz értők is nehezen igazodnak el. Külön embert kell tartanunk, aki e hieroglifik rejtelmeket megoldja és kinyomozza. Ez természetesen időt, munkát és költséget jelent. Természetesen a késedelmes kivetés folytán az időközti változások csak késedelmesen vezetnek keresztül, a befizetések megtörténte sincs pontosan elismerve, csak egy dolog biztos, hogy hátralék van.

Ha egy munkás betegsége folytán kezelése szorul és az OTI szolgáltatásait kéri, természetesen a járulékfizetés a betegség tartama alatt szünetel. Ezt az OTI sohasem veszi hivatalból tudomásul, a beteg, kórházban fekvő, sőt meghalt munkást a munkaadó számláján és terhére sokszor éveken át nyilvántartja, a járulékokat kivetési és csak utóbb, hosszas utánjárások után hajlandó a jogtalan terhelést jóváírni. Az OTI ugyanis nem tévedhet, csatlakozhatatlan, de ha a

munkaadó téved, súlyos büntető szankciókat érvényesít.

Évek óta kéri és sürgetik az érdekeltségek a bélyegrendszer életbeléptetését, ami azt jelentené, hogy az alkalmazottaknak kiadandó arképes igazoló könyvecskébe a munkaadó tartoznék beragasztani az esedékes járulékok összegének megfelelő bélyeget. Ily módon a munkavállalónak mindig módjában áll jogosultsága fennállásáról meggyőződni és a munkaadó kötelezős lévén ezeket a bélyegeket pontosan leróni, nem is jöhet abba a helyzetbe, hogy hátraléka származzék, vagy az megnövekedjék. A központi nyilvántartás legfeljebb a kiadott igazolványok nyilvántartására és azok időközti ellenőrzésére szorítkoznék, viszont maga az intézet a bélyegjegyek forgalombahozatala útján állandóan és rendszeresen, sőt előre megkapná pénzét. Így feleslegessé vagy minimálissá válnék a be- és végrehajthói apparátus és a sokszor teljesen behajthatatlan és értéktelen követelések nyilvántartása. Meg vagyunk győződve, hogy e rendszer bevezetése feltétlenül nagy előnyöket jelentene az összes érdekelt feleknek.

Súlyos sérelme és panaszai az összes ipari és kereskedelmi érdekeltségeknek a jogéletünkben egyedül a betegsegítés terén jelentkező üzemutódlás kérdése. A vállalkozó tönkremeg, esőbe kerül, üzlete megszűnik, a hitelezők követeléseit, — sőt a köztartozások is behajthatatlanokká válnak, amelyek legfeljebb a fizetés-képtelen adóst terhelik. Az OTI követelése nem szűnik meg, terheli a helyet, ahol az illető üzem létezett és a nyakába szakad annak az új vállalkozónak, aki jóhiszeműleg hasonló üzleteket akar ott folytatni, új munkalehetőségeket nyújtani. Habár az újabb birói gyakorlat és rendelkezések az üzemutódlás fogalmát meglehetősen restringálták, mégis olyan jogi szörnyszülött, amelyet fenntartani nem lehet.

Részvénytársasági alapon folytatott ipar és kereskedelmi vállalatok vezetéséből az OTI-nak megadott az a kedvezmény, hogy az OTI járulékokért az igazgatósági tagok egyetemlegesen felelősek — a legkomolyabb és legmegbízhatóbb elemeket zárja ki. Tudjuk, van számtalan olyan vállalkozás, amelyek igazgatóságukba részben szakismeret, részben decorum kedvéért tekintélyes társadalmi és gazdasági tényezőket hívnak meg. Az ily megisztelteltetés rendszerint igen csekély, vagy semmi ellenszolgáltatással nem jár. Az illetőnek ebből legfeljebb munkája van, de haszna nincsen, de a többi követelések során az OTI is érvényesíti jogait a legszigorúbb pontossággal. Mert amíg egy összeomlás esetén nemcsak a magánhitelezők, de a közhatalóságok mérséklék követelésüket és könnyítéseket adnak, az OTI egy fillért sem enged, még a késedelmi kamatokat is felszámítja. Nem egy kényszerbetegség lebonyolításának szegte útját az OTI rideg magatartása.

A panaszok megszüntetése céljából igen fontos lenne az OTI adminisztráció sürgős reformálása, a bélyegrendszer bevezetése, a nyilvántartások egyszerűsítése. Az üzemutódlás fogal-

SZENT ISTVÁN CSALÁDI SÖR

1 1/2 literes zárt palackokban

a Kőbányai Polgári Sörgyárda gyártmánya

Kártyatisztítás

legszebben, legolcsóbban: özv. BRUNNER LIPÓTNE, Budapest, VII., Dob-utca 76. szám. Telefonhívó: 44-4-19.

BORPALOTA RT.

Budapest, VI., Király ucca 26. sz. Telefonok: 14-0-44 és 18-4-64.

Ajánlja kiváló minőségű márkás fajborait palackozva és hordótételben.

Budapesti Központi Általános Tejcarnok Részv.-Társ

VII., Rottenbiller ucca 31.

Telefon: 46-2-63, 46-2-64,
46-2-65, 32-3-07,
33-8-91, 34-6-68, 35-0-16.

Sürgőnycim: „Köztej Budapest”

A főváros kávéházai, szállodái és kávéméréseinek szállítója
Tojás osztály

Mocznik-mustár legyen minden asztalon!

mának eltörlése és a jogi személyek vezetői felelősségének tisztázása pedig általános közgazdasági érdek.

A felelős helyekről annyiszor hangzatosított ígéretet beváltása végére megkezdődhetnek, hogy maga a lényeg, az intézmény kárt nem szenvedne és az érdekeltségek kissé könnyebben lélegezhetnének

Mészáros Győző.

Amit rólunk írnak

Hegedüs Gyula írja a Nemzeti Újságban:
250 év a pesti fekete kávé multjából

Pesti Polgár ül a kávéházban... Az «Auslag» üvegablakán túl nyüzsgő az élet, az utca forgatagában ezer szín kavargó. Pesti Polgár jól érzi magát a kávéházban. Kint az őszi égboltról csilgammilliók ragyognak s itt benn a márványasztalok között milyen jólesik megbékéltlen ülni. Pesti Polgár szereti a kávéházat, már száz éve, kétszáz éve otthonává avatta, minden este ide jár, mint az angol úr a klubjába. Közben nem veszi észre, hogy részese történelmi időknek, nem is gondol arra, hogy az a csésze fekete kávé, amit a pincér elébe tett a márványasztalra, közel negyedezer éve nagyfontosságú szerepet játszik. Aból a gőzölő, párolgó csésze fekete kávéból a régi Pest, Buda és Óbuda várostörténelmi, társadalomtörténelmi, erkölcsi és szokástörténelmi, irodalom-, ipar-, kereskedelem-történelmi, színház- és zenetörténelmi fejlődése árad.

A Budapesti Kávés Ipartestület fennállásának százötvenéves jubileuma alkalmából megíratta dr. Bevilacqua-Borsody Béla és dr. Mazsary Béla a „Fővárosi kávé” történetét. A két történetűdös két és fél évig tartó kutató munkával gyűjtötte össze a tömémentelen, nagyon érdekes történelmi anyagot, amelyet közel 600 oldalas illusztrált műben karácsonyra adnak ki.

Remegek élmény ebben, a közel 16 kilós kézírathalmazban böngészni.

A «TÖRÖK» KÁVÉ

Mindenek előtt megtudjuk, hogy a kávé Magyarországra a török hozta be s 1630-ban Budán már nagy kávékereskedelem folyik. Budán minden janicsárkaszárnya van kávéház. A hódoltság, vagyis 1686 után kezdődik Pest és Buda kávéházi élete. A legelső kávéoskó görögök, örmények, bosnyákok, svájci olaszok. A legelső, név szerint ismert kávé Balázs, a Kávéfőző, katolikus ráé, kávéháza a pesti Rácfertályban volt, 1714-ben a mai Molnár- és Havas-utca sarkára költözik.

1730-ban három kávé van Pesten: az olasz Bellieno, a német Reschfellner és a ráé Kávéfőző Balázs. A városi tanács ekkor már céhet akar alkotni a három kávéból, de ez különféle akadályok miatt meghiúsul. Amikor II. József császár a Nagyszombatról Budára helyezett egyetemét Pestre teszi át, fellendül a kávéházi élet. Francesco Gottardi roveretói olasz származású kávé pesti városkapitány és szenátor lesz. II. Lipót öt bízza meg a kávéházi kémkedés vezetésével. A Martinovics-féle összeesküvés és az ezzel párhuzamosan folyó szabaddóműves mozgalom a pesti és budai kávéházakban folyik le. Az összeesküvés első szálat a pesti «Két Oszlop»-hoz cégerezett kávéházban fedezik fel, ahol a Vermezőn később lefejezett Szolártsik Sándor jurátus, az Abafi-család nevelője tartott megbeszélt Tomanek Sándor pesti ügyvéddel. Leghíresebb kávéház volt a mai Pénzügyi Központ, az Angol Királynő telkén épült ugynevezett «Márványos» vagy Nagy Kávéház, másképp Kemnitzer kávéház. Külföldi utazók Európa leg-nagyobb, legszebb és legérdekesebb kávéháza-nak mondják ezt a díszes berendezésű üzletet a XVIII. század utolsó harmadában.

A legtöbb kávésjog főrangú, ugynevezett kávévadászok kezén volt. Ilyenek a báró Brudern, gróf Almásy, gróf Buttler, báró Orczy-családok. Ezenkívül ilven jogokat bírtak Dvornikovic János országbíró a Marczibányi, a Wurm, másképp Alamay vaskereskedő család, az Adels-

berger, másképp Nemeshegyi üvegkereskedő-család.

Híres pesti kávéházak a 18-19. században: az Arany Borz, ma a Kaas Ivor-utcában, a Két Török a Kecskeméti-utcában, a Hétfalasztó Fejedelem vendéglátó kávéháza, amely a gróf Nákó-családé volt, az Arany Nap a Szervita-téren, Legérdekesebb volt a Fehér hajó, ez báró Jenesch tulajdonában, aki a bécsi udvari könyvtár főigazgatói tisztségét töltötte be. A Fehér Hajó a mai belvárosi Hajó-utcában állott. Az 1811-ben keletkezett Renaissance Kávéház, alapította Privorszky József az Uri-utcában, ezt később Pilvax Károly vette át. Midőn ez 1847-ben meghalt, Fillingér József vette át. A híres Pilvax-kávéház 1848 március 15-én tehát tulajdonképpen «Fillingér-kávéház» volt. A szabadságharc előtti és alatti mozgalmak a következő kávéházakban folytak le: jurátusok a Pilvaxban, jogászok a Rózsa-téri Török Császárbán, filozófusok az akkori Papnövelde-, ma Prohászka-utca sarkán lévő Philosophusban, orvostanhallgatók az Új Világ- (ma Semmelweis-) és Hatvani, (ma Kosuth Lajos-) utca sarkán volt Arany Sasban gyülekeztek, ahol ma az Országos Kaszinó áll.

A BACH-KORSZAK KÁVÉHÁZAI

A szabadságharc után, a Bach-korszak alatt 1850—1861-ig az Arany Ökör kávéház az irók búvóhelye (Vármezeje-utca sarkán) a régi Zenélő Óra feletti régi kávéház. Ide jártak Vörösmarty, Arany, Szilágyi Sándor, Liszt, Darnó, Kálmán, Vachott Imre, Berecz Károly, Bérczy Károly, Vajda János, Degré Lajos, Agai Adolf. Ez a második nagy irodalmi kávéház Pilvax után, 1862—1874 között a Fürdő utcai «Kávéforrás» az irodalmi tanya, a Haza Rákosi Jenő, Bekics Gusztáv, Eötvös József, Mikszáth Kálmán, Csepreghy Lajos, Hevesi Lajos, Dóczy Lajos báró, Tóth Kálmán és Agai Adolf jártak. 1867-ben a Deák-párt hivatalos klubhelyisége a mai Gerbeaud helyén állott: Privorszky-kávéház. A Hanglüt Hangelt Márkus pincér alapította, s ehhez Deák Ferenc protezsálta. Ő volt az egyetlen ember, akít a Haza Bölse valaha protezsált. Későbbi irodalmi kávéházak: Vadászúrt, Korona, Kammon, ebben Vajda János, Komjáthy Jenő, Korda Pál, Palágyi Lajos, Reviczky Gyula, Luby Géza, Rudnyánszky Lajos és Szentessy Gyula tanyáztak. Az új irodalomé: Newyork, Baross, Központi-Centrál.

Érdekes irodalomtörténelmi kutatás eredménye az, hogy kik írtak dícsőítve, avagy ócsárolva a kávéról, Zrinyi Miklós, a költő, gróf Gvadányi József, a testőrörök: báró Orczy Lőrinc, Barcsay Ábrahám, Besseney György, Sándor István, továbbá gróf Ráday Gedeon, Csokonai Vitéz Mihály, Daál József a „Peleskei nótárius”-ban, Degré Lajos, Petőfi, Jókai, Mikszáth, Rákosi Jenő, Herczeg Ferenc: Krudy Gyula, Tóth Árpád, Ady Endre, Molnár Ferenc, Kállay Miklós, Szitnyay Zoltán, Möriz Zsigmond s jóformán nincs író, aki ne írt volna róla.

A Kávés Ipartestület első nyomat 1780-ban találjuk meg, amikor megalakul a «Kávés-Tár-

KITÜNŐ és MEGBIZHATÓ ZENEKAROKAT

felelősséggel csak az Országos Magyar Zenész Szövetség Közvetítő Irodája útján (VII., Erzsébet-krt. 9-11. Newyork palota, telefon: 44-0-16) kaphat! Hivatalos közvetítő: Augenföld Jenő.

Árcsökkenés jameknél és konzerveknél!

A Budapesti Kávésok Áruforgalmi R.-t.-a közli, hogy az eddigi forgalomba hozott elsőrangú gyártmányu jam és gyümölcs, valamint főzelékkonzervek árát e hó 15-től kezdődően lényegesen leszállította.

Vásárolja konzerv szükségletét a napi szükségletnek megfelelő mennyiségben a

Budapesti

Kávésok Áruforgalmi R.-t.-nál
Budapest, VIII., József-körút 38.

Felhívjuk igen t. Vevőink figyelmét, hogy csak prima minőségű, idei eltevésű gyümölcs és főzelékkonzerveket vásároljon, másodrendű, mult szezonból visszamaradt, ugynevezett olcsó, akció konzerveket nem tartunk raktáron.

saság». Szabályzatát 1794-ben kapja meg, s első kommisszáriusa Boráros János szenátor. 1815-ben a Kávés Legények rendjét csinálják meg s 1824-ben rendezik a jogokat.

A Budapesti Kávésipartestület céhháza való-ságos múzeum. Számos érdekes történelmi festmény sorakozik a falakon, így: Boráros János, az első kommisszárius, Petőfi és Jókai képei a régi Pilvaxból, ugyanonnan a Nemzetj dal egy első példánya, a Török Császár kávéház cégére, amely II. Abdul Medsid szultán (1849-ben) a magyarok pártfogója ábrázolja, de itt látjuk Kaas Ivor ezüst kávékészletét, amelyet a Kávéforrásban, s később a „Balaton”-ban használt.

A céhlada rendkívül gazdag anyagot tartalmaz a 18. századtól kezdve. Hegedüs Gyula. (Nemzeti Újság)

HIVATALOS RÉSZ

Budapest székesfőváros Polgármestere.

137.191—1934. V. szám.

Tárgy: Intézkedés a 602/1898. kgy. sz. szabályrendelet 7. §-ának végrehajtása ügyében.

A Budapesti Kávésok Ipartestülete Elnöksége, Budapest.

A 602/1898. kgy. számú szabályrendelet 7-ik §-a szerint a kávéházi, vendéglői- és cukrász-dai-teraszok engedélyezése iránti kérelmek — kivéve az évközben nyílt üzleteket — minden év február hó 15-éig terjesztendők elő az illetékes kerületi előljárásnál és legkésőbb március hó 15-éig elintézendők.

Mínthogy e határnapok pontos betartása a kérelmezők érdekében, valamint az ügyintézés meggyorsítása végett feltétlenül szükséges, felkérem, legyen szives tagjait értesíteni, hogy terasz engedélyezése iránti kérelmeket — a saját érdekében — legkésőbb az év február hó 15-éig terjeszték elő, mert az elkészen beadott ily irányú kérelmeket, a 602/1898. kgy. számú szabályrendelet értelmében, a kerületi előljárá urak kénytelenek visszautasítani.

Budapest, 1934. október 19.

A polgármester helyett:

Liber s. k.

alpolgármester.

A m. kir. rendőrség budapesti főkapitánya.

12.687—1934. fk. eln.

Tárgy: Az Országos Magyar Zenész Szövetség beadványa az ú. n. „női zenekarok” bélyegilletéke ügyében.

ERTESÍTÉS

Az Országos Magyar Zenész Szövetség fenti számú beadványában foglaltak alapján a következőképpen rendelkeztem:

Az ú. n. „női zenekari” kérelmeket 1934. év december hó 1-től kezdődőleg a női zenészt alkalmazni önjáti helyiség tulajdonosának kell kérnie. A kérelmeket véleményezés végett be kell mutatni a helyiség szerint illetékes kerületi kapitányságnál s annak megtörténte után 20.— pengős bélyeggel — amit a helyiség tulajdonosa tartozik viselni — felszerelve s a kapitánysághoz címezve, az engedélyügyi osztálynál kell benyújtani. Ezt az engedélyt az engedélyügyi osztály hat hónapi szóló érvénnyel állítja ki. Ha ezen idő alatt női zenész, vagy zenészek személyében változás állana be, ezen körülményt a fentebb vázolt módon 2 pengős bélyeggel ellátott beadványban be kell jelenteni az engedélyügyi osztálynál, amely ezt a változást a kiadott engedélyre hivatalosan rávezeti.

Erről az Országos Magyar Zenész Szövetség vezetőségét (VII., Erzsébet körút 9-11.), a Budapesti Kávésok Ipartestületét (VIII., József-körút 38.), a Budapesti Vendéglős Ipartestületét (IX., Lónvay utca 22.) és a Budapesti Kereskedelmi Ipartestületét (VII., Wesselényi-utca 73.) tudomásulvétel végett értesitem.

Budapest, 1934. november 6.

Ferenczi s. k.
főkapitány.

Hattuy gőzmosó és fehérnemű kölcsönző vállalat
Budapest, VII., Klauzál-u. 8. Telefon: 38-5-58 és 35-8-59
Az ország legnagyobb gőzmosó üzeme, legmodernebből o berendezéssel Legkíméletesebb mosási-rendszer.

Ifj. Grünwald Mór Ferenc József rakpart 8.
Telefon: 84-5-39. — üveg és porcellán.

„ERŐS”
ajtócsukó eladási és karbantartási vállalat
Budapest, VII. Elemér uca 36
Telefon: 33-9-65.
Javitások, felszerelések és alkatrészek.
Budapesti kávéházak szállítója

Király Gőzmosóda

mindenkinél modernebb berendezése legkíméletesebb és legolcsóbb mosást garantálja
IV., Magyar-utca 3. Telefon: 85-1-29. — VI., Hajdu-utca 12-14. Telefon: 93-1-15

H I R E K

MIRŐL NE FELEDKEZZÉK MEG:

November 20-ig befizetendő az általánosított és zenés kávéházak vizalmi adója.

November 22-én, csütörtökön délután 5 órakor előjárásági ülés.

November 25-ig befizetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti-, külön- és rokkantellátási adó.

December 5-ig megfizetendő a novemberi nyugdíjvázház első részlete.

December 6-ig megfizetendő a nem általánosított és nem zenés kávéházak vizalmi adója.

December 10-ig tartoznak az adóközösség tagjai december havi fényüzési és forgalmi adó-átalányukat megfizetni.

December 15-ig fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközösségnek.

Előjárásági ülés. A Budapesti Kávésok Ipartestületének előjárásági I. évi november hó 22-én, (csütörtökön) délután 5 órakor tartja november havi előjárásági ülését. — Az ülés napirendjén a folyó ügyeken kívül a szállodás és vendéglős iparrestüléssel folytatott tárgyalások ismertetése is szerepel, minek folytatásáért kérjük az előjárásági tagjait, hogy azon minél teljesebb számban jelenjenek meg.

Nyomatványok. Felhívjuk testületünk tagjainak figyelmét arra, hogy iparrestületünk elnöksége a munkakönyvek és személyi okmányok megőrzésére borítékokat készíttetett, amelyek a reájük vezetett szöveg kitöltésével törzslapok gyanánt használhatók fel. — A testület irányában úgy ezek a borítékok, mint könyvelési célokra szolgáló feljegyzési könyvek, vizalmi adó nyilvántartási füzetek, árlapok, nappali és esti pénztárívek, valamint más nyomtatványok kaphatók.

A Magyar Kávésok Évkönyvének 1935. évi IX. évfolyama egy évi szünetelés után, a régi hasznos adatokkal, újjannan átdolgozva az év végén újra megjelenik. — Kérjük a kartársakat,

**Pálpuztai sajt
Heller doboz
emmenthali
Derby sajt** kávéházakban
nélkülözhetetlen

hogy megrendeléseiket a testület irodájába juttassák mihamarább el, mert a könyv csak korlátozott példányszámban jelenik meg.

Szilveszteri sorsolás. Egyes üzletekben szilveszterkor tréfas sorsolást szoktak rendezni. — Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy mindegyik, akár pénz, akár tárgysorsjáték csak a lotto-jóvedéki igazgatóság engedélyével tartható meg. Ez okból, aki ilyen rendezni óhajta, az engedélyt idejében kérlemezze.

Újví ajándékok osztogatása. Több oldalról érkezett kérdésre ismételt felhívjuk kartársaink figyelmét arra, hogy az iparrestület előjárásági az újví ajándékok osztogatása ellen határozottan állást foglalt, és az e határozattal szembehelyezkedők eljárását a kari tisztességbe ütköznek jelentette ki. — Nyomatékosan felkérjük a testület összes tagjait, hogy ezt a határozatot tartsák be és újví ajándékokat ne osztogassanak.

Adóközösségi iverk szétküldése. Az adóközösség vezetősége az 1935. évre szóló előmunkálatakat már megkezdte és e végből a forgalmi adatok bevallását kérő iverket bocsátott szét. — Figyelmeztetjük mindazokat, akik az 1935. évi adóközösség tagjai kívánának lenni, tekintet nélkül arra, hogy az előző évben tagjaik voltak-e, vagy sem, vallomásaikat a felhívásban jelzett határidőig küldjék be.

Az egyoldaluan leszállított munkabér. A felperes betegállományba került, a szolgáltatást többé el nem látta. Ettől az időponttól kezdődően az alperes részére a fizetését teljes összegben nem folyósította, hanem mindig csak a bányatársaspénztár által fizetett táppénz összegét egészítette ki arra az összegre, amit a felperes korábban kapott. Az alperes a felperes állását később felmondta, s a felmondási idő alatt is a fizetését csak a fenti módon a ténylegesen kapott táppénz összegén felül részbe havonként folyósította. A felperes a felmondási idő alatt szintén beteg volt és szolgáltatást nem teljesíthetett. A felperes a felmondási időre fizeteskülönbözet címén semmit sem követelhet, mert a felperesnek amennyiben a fizetés ezen módozatával nem volt megelégedve és úgy találta, hogy ezáltal jogai sérelmet szenvednek, ez ellen nyomban tiltakoznia és ennek eredménytelensége esetén azonnali hatállyal a szolgálatból kilépnie kellett volna. Ha pedig ezt annak idején elmulasztotta és a javadalmazását ebben az alakban hónapokon keresztül minden megjegyzés nélkül felvette, a szolgálati jogviszony megszűnése után évekkel ezen az alapon az alperessel szemben igényt nem támaszthat Bp. T. XIII. 5747/1934. (M.—Tvkezés.)

Szállodai és vendéglői üzletvezető szolgálati jogviszonya. A szolgálati perben vitás, hogy az alperesi szálloda és éttermi üzemeknél igazgatónak nevezett és üzletvezetőként alkalmazott felperes tisztviselőnek vagy iparossegédnek tekintendő-e és hogy öt milyen tartalmú felmondási idő illeti meg. A Kúria fontosabb teendőkkel megbízott iparossegédnek minősíti a felperest és felmondási idejét három hónapban állapítja meg. Indokolás:

A felmondási idő szempontjából nem az alkalmazottnak a címe vagy elnevezése, hanem az általa betöltött munka- és jogkör az irányadó.

Az ítéleti tényállítás szerint az alperes szállodatulajdonosok a szálloda, kávéház és éttermi üzleteikben alkalmazott és a személyzet által igazgatónak nevezett felperes fogadta a vendégeket, felügyelt a rendre, a főpincérről naponként elszámolt, a bevételt naponként átadta az alpereseknek, a farsas étkezések megrendelésével megállapodott, záróra-tűllépéseknél, mint felelős üzletvezető és vádlott szerepelt a rendőri hatóságnál, a klubhelyiség bérbeadásánál a munkáltatók utasításai szerint járt el, a szállodai szobák kiadásánál pedig esetenként árengedményt nyújtott, és elvétele külföldiek részére levelet tolba mondott, de a könyvvezetésbe nem folyt, s leveleket alá nem írt. A munkáltatók a szállodájuk kávéházi és éttermi üzemeiben állandóan jelen voltak.

Az 1922:XII. tc. 14. §-ának 1. pontja szerint a fogadó, vendéglő- és kávéháziüzemek iparvállalatok. Ezek alkalmazottjai közül ipari tisztviselőnek csak azt az egyet lehet tekinteni, aki túlnyomó részben szellemi természetű kereskedelmi vagy műszaki irányítói vagy ellen-

**Franck-pótkávé és
Kathreiner-Kneipp
malátakávé**

*jó forgalmat
és tisztességes hasznát
biztosít!*

őrző tevékenységet fejt ki. A felperes fenti munkaköre azonban túlnyomórészt nem ilyen szellemi tevékenységből állott, a felperes tehát nem minősíthető ipari tisztviselőnek, hanem még mint üzletvezető is csak olyan fontosabb teendőkkel megbízott iparossegédnek, akinek a felmondási idejét az 1884:XVII. tc. 92. §-ának 3. bekezdése 3 hónapban állapítja meg. (C. II. 5199—1933. Toth. 1934. IV. 10.)

Fontos OTI határozat a munkások megbetegedéssel kapcsolatban. (Kell-e társadalombiztosítási járulékot fizetni arra az időre, amikor a munkás beteg?) Az 1927:XXI. tc. 23. §-a csak a biztosított betegsége által okozott keresetképesség alapján járó segélyezés tartamára mentesíti a munkaadót a járulék fizetése alól. Hogy az Intézet tényleg segélyezte-e a betegnek jelentkező munkást, arról legjobb esetben csak akkor értesül a munkaadó, amikor a fizetési meghagyást már megkapta, akkor pedig jogorvoslatnak helye nincs.

A munkaadó tehát csak akkor szabadulhat járulékfizetési kötelezettsége alól, ha munkását — bármely okból a járulék fizetése alól, hogy is ha beteget jelent — azonnal kijelenti, mert az Intézet a betegség első három napján nem segélyezi a munkást, tehát erre az időre is kellene járulékot fizetni.

A munkásnak a munkába való belépését azonnal, de legkésőbb 8 napon belül és megbetegedése előtt kell bejelenteni!

A bejelentés megtörténtét igazoló szelvény kell igazolni, amelyet bármely postahivatal a bejelentéssel egyidejűleg bélyegez. Az Intézet a bejelentéssel biztosított a megfelelő napibérosztályba sorozta bevallott bére alapján. Ha ez a bér változik, akkor *be kell jelenteni a bérváltozást.*

A törvény nem ad módot arra, hogy a tényleges javadalmazásnál magasabb napibérosztály szerint húzott járuléktöbblet az alacsonyabb napibérosztály szerint húzott járulékkülönbözetbe beszámíttassék.

Ilyen esetben az OTI a járulékkülönbözetet utólag felszámítja, sőt a biztosított megbetegedése esetén még a gyógykezeléssel és táppénz-különbözettel is megterheli a munkaadót.

A pincér nem készíthet jegyzeteket az üzlet forgalmáról. Érdekes elvi jelentőségű ítélet hozott az újpesti járásbírósgón Fehér Ödön járásbíró egy munkaügyi perben. Papp Kálmán, az újpesti Pannónia-kávéház főpincéret főnöke *Liget* Dezső kávéház azonnali hatállyal elbocsátotta állásából, mert tilalma ellenére a kávéház üzleti forgalmáról állandóan jegyzeteket vezetett. Papp Kálmán felmondási pert indított, a bíróság azonban elutasította keresetével. Az ítélet indokolása szerint az alkalmazott főnöke beleegyezése nélkül az üzlet forgalmáról semmiféle feljegyzést nem készíthet, mert ezzel veszélyeztetni az üzlet érdekeit.

Ipari alkalmazott-e a tejjűkös nő? A Központi Tejesarnok nemrégiben munkakönyvet váltott az összes fiókos alkalmazottakkal és ennek alapján 15 napi felmondást adott nekik. Legutóbb egy perben a bíróság mind a két fokon érvényesnek és jogosnak mondta ki ezt. Az újított perben a II. bíróság másképpen dön-

Chrómoztassa, nicleleztesse felszerelését

NEMES EDE chrómozó vállalatánál,
Budapest, VI., Nagymező uca 45.
Telefon: 18-9-80.

Hantos festvérek rt.

festő, mázó és
lapátos iparüzem

Budapest, VI., Horn Ede-u, 5. Tel.: 19-4-51 18-5-25

Kávéházak, szállodák, éttermek festő, mázó és falkárpit munkálatait művészi kivitelben végezzük.

**Duplaspirált
Csavarjon be,
Jól jár vele
Szeme-zsebe!**

TUNGSRAM D
DUPLASPIRÁLLÁMPA
DEKALUMEN SOROZATBAN

Kristály ásványos forrásvíz csak Szent Lukács védjeggyel eredeti.

NÖSNER pezsgő

Nösner, V., Hollán-u. 2. Rendelések Tel. 19-4-89.

tött. Az eljárást erkölcstelennek mondja. Kereskedőnek az alkalmazottai nem ipari munkások.

Az ipartestületek székházai mentesek a közmunka-váltás alól. Elvi jelentőségű az az ítélet, amelyet a m. kir. közigazgatási bíróság az ipartestületek székházával kapcsolatban hozott, kimondván, hogy ezek középületnek tekintendők, tehát a közmunka-váltás alól az ipartestületek székházait mentesíteni kell. Az ipartörvény rendelkezéseiből — így szól az indoklás — megállapítható, hogy az ipartestületek iparhatósági teendőket végeznek, tehát az ipartörvény keretei között hatósági jogkört gyakorolnak. E keretek között tehát az ipartestületek közhatalóságok, következésképpen az elhelyezésre szolgáló épület középület és mint ilyen mentes a közmunka-váltás alól. Az a körülmény, hogy az épületben az ipartestületen kívül bérbeadás útján egyéb hasznosítható rész is maradt fenn, a kérdéses épület középület-jellegét nem érinti.

Jogi személy tulajdonában levő italmérő üzlet csak bejelentett üzletvezető vezethet. Italmérő üzem vezetője ellen záróra be nem tartása miatt eljárás indult meg az egyik kerületi főkapitányságon, melynek során terhelhet az idevonatkozó rendelet alapján kihágás miatt megfelelő pénzbüntetéssel sújtották.

A terhelte által megfellebbezett ítéletet a második bíróság felülbírálván, akként változtatta meg, hogy a Rhsz. 199. §-a a) pontja alapján egész terjedelmében feloldotta és az eljárás hatóságát új tárgyalás tartása mellett megfelelő újabb határozat hozatalára utasította.

Az állami italmérősi jogköréről szóló 1921. évi IV. végrehajtására vonatkozó 101.010-921. P. M. rendelet 3. §-ának III. részében foglaltak szerint ugyanis a jogi személyek kötelesek üzletvezetőt állítani.

Terhelte az eljárás során azt adta elő, hogy ő a feljelentés idejében az italmérő üzemnek az igazgatója volt.

Elő kellett tehát odani az ítéletet, mert az elsőfokos eljárást a büntető bíróság nem állapította meg eljárás során, hogy ezen rendelkezéseknek megfelelően a kérdéses italmérő üzemnek a vádbeli alkalommal ki volt a felelős üzletvezetője, illetőleg, hogy terhelte felelős üzletvezetői megbízással rendelkezett-e, avagy üzleti megbízott volt, ennek hiányában ugyanis a büntetőjogi felelősség tisztázottnak tekinthető nem volt.

Jogi személyek ellen rendőri büntetőbírói eljárás nem indítható s a nevükben elkövetett kihágásért felelős üzletvezetőt ellen indítható meg az eljárás. (20.480/1914. K. M.)

Harc az amerikai utasért. Reformációk indultak meg világszerte az idegenforgalmi politikában. Új területeket, új utazási módszereket keresnek. Most elsősorban az óriási összegeket jelentő amerikai utasforgalom megújodását vagy más rétegekkel való pótlását igyekeznek elérni. Eddig nem sikerült. A csikágói egyetem tanárainak egyike arra hivatkozik, hogy a világban elvesztették a tekintélyüket azok, akik a prosperitás idején uralkodtak; Amerika közvéleményének rokonszenve a munkáspárti politika, a farmérdek és a szociális reformok felé fordult; a „szabadságharc” jelszava helyébe a „planning”, a tervgazdálkodás lépett és az amerikai milliommások szalonjaiban is a moszkvai utazás épen olyan „chic” lett, mint azelőtt a császár, vagy a pápa meglátogatása. Arat az In-tourist, a muszka Ibusz. Most attól akarják visszavenni az elpropagált utastömeget.

Legbuzgóbban dolgozik Kanada, amely való-

Teabeszerezésénél próbálja ki

BUDAPESTI KÁVÉSOK ÁRUFORGALMI RT.
Budapest, VIII., József krt. 38. Telefon: 39-2-77.

alanti különleges teakeverékeit, amelyek kizárólag kipróbált minőségű, garantáltan friss, nemes termései teakból vannak összeállítva és kipróbálva.

Oleó, kommere tákat (14 pengőn alul) ne vásároljon. A tea árban csak 8 pengő maga a vám, úgyhogy az alanti árakon alul csak slány minőség szereshető be, mely kávéházi célokra alkalmas.

Kimérve is szállított alanti keverékeinkből:	
Imperial teakeverék per kg	P. 20.65
Royal teakeverék per kg	P. 18.45
Lipton rendsz. teakeverék per kg	P. 19.65
Teakeverék A per kg.	P. 17.40
Teakeverék B per kg.	P. 14.80

Márványból

épületburkolást, portálokat, kávéházi asztalokat minden színben a legelőcsőbb árban készíti
KRONEMER DÁVID márványipari üzeme,
Budapest, X., Kőbányai ut. 39. (Hungária körút sarok.) Telefon: 37-8-69

ban legtöbbet kap az Egyesült Államok százmilliónyi travelekercheque-jeiből. Maguk az uniobéli utazási irodák kutatnak Európában újnak és lebilincselőnek mondható célpontok után. New-Yorkból érkezett szakember állítja, hogy most lehetne szinte „fölfedezni” Magyarországot, amely érdekesség és érték, vonzó különösség, itt-ott csillogó exotikum s amellett komoly győgytényezők és általános kultúra dolgában meglepi az először idejévedőket. For ever Hungary — mondja — itt a bizonyos pszichológiai pillanat, amely sokáig nem szokott visszatérni.

A szállodai és vendéglői üzletvezető nem tisztviselő, A Kúria szerint nem a cím a fontos, hanem a munkakör. Ennek kell túlyomó részben szellemi természetűnek, irányítóknak, vagy ellenőrzőnek lennie.

A Kihágási Taas elvi jelentőségű ítéletei közgazdasági ügyekben. A belügyminisztérium kebelében működő Kihágási Tanács újból több olyan ügyben hozott elvi jelentőségű ítéletet, amely a közgazdasági életet közvetlenül érdekli.

Kimondta ítéletében a Tanács, hogy üzemi alkalmazottnak az OTI-nál való be nem jelentésével és a biztosítási járulék nemfizetésével elkövetett kihágás elbírálása a kerületi pénztár székhelye szerint illetékes királyi járásbíróház hatáskörébe tartozik.

Rendkívül sok iparost érdekl a Tanácsnak az a megállapítása is, hogy nem követ el kihágást és így nem is büntethető az iparos, ha tizenhat évesnél idősebb tanoncát nem küldi a továbbképző iskolába, mert egy 1924. évi kultuszminiszteri rendelet szerint a tanonc csak a tanonciscolát köteles a tanviszony egész tartama alatt korára való tekintet nélkül látogatni, míg a továbbképző iskola látogatására a tanonc csak tizenhetedik éve betöltéséig kötelezhető.

Egy másik ítéletében a Kihágási Tanács azt az elvet mondta ki, hogy a fogadó-ipar jogosulatlan gyakorlásának nem tekinthető egy magánlakás valamely szobájának időnkint való kiadása. Az ítélet megokolása szerint az ilyen szobakiadás szállásadásnak tekinthető, aminek gyakorlásához iparigazolmány nem szükséges. (Magyar Híradó)

Növekedett az ipari áramfogyasztás. A főváros jövő évi költségvetésével egyidejűleg nyilvánosságra kerültek a városi üzemek költségvetései, amelyek egyuttal a gazdasági helyzet hű tükörképei is. A fővárosi üzemek az új költségvetési előterjesztése keretében érdekes programot is adnak jövő évi gazdálkodásukról. Ezek közül az előterjesztések közül legkiemelkedőbb az Elektromosművek költségvetési jelentése.

Az Elektromosművek a jövő évre 42.389.000 pengő bevételt irányoznak elő és a községi háztartás javára 3.915.800 pengő tiszta felesleget juttatnak. A bevételek 829.000 pengővel múltják felül a folyó évi előirányzatot, azonban ennek ellenére a községi háztartás javára biztosítandó felesleg 994.640 pengővel kevesebb, mint amennyit a folyó évben juttatnak a községi alapnak.

Az Elektromosművek jelentése általában a gazdasági javulás folyamatát mutatja.

A folyó év első felében az áramfogyasztás 17.56 százalékkal múlta felül a múlt évet. A háztartási világítási áramfogyasztás csökkent, ellenben az ipari áramfogyasztás 38 százalékkal növekedett. A fogyasztók száma állandóan növekszik és sikerült több nagy ipari vállalatot is a fogyasztók sorába iktatni. Az üzem kiadásai a jövő évben 829.000 pengővel emelkednek, noha az egész vonalon a legnagyobb fokú takarékoságot hajtották végre. Az emelkedés azonban onnan származik, hogy a jövő évben több mint 2.5 millió pengőt kell fordítani a kelenföldi telep bővítésével kapcsolatos vállalati hitelek törlesztésére, azonkívül 600.000 pengőt irányoztak elő a 12 milliós függőkölcsön ötszázalékos törlesztésére. A közvilágítás fejlesztésére is 300.000 pengőt állítottak be, miután az erre a célra szolgáló tartalék az idén kimerült.

Üvegáru, porcellánáru, edények és minden vendéglői cikk a legelőcsőbb nagybani árakon.
Okvetlen kérjen árajánlatot!
Kérje legújabb vendéglős árjegyzékünket!
REISZ ÁRUHÁZAK
Budapest, VII., Király u. 47. és IV., Kálvin-tér.

Olasz dohánygyártmányok forgalombahozatala. A m. kir. dohányjövédékek az olasz kir. dohányjövédékek történet megállapodása alapján a különlegességi dohányárudák útján forgalomban tartott Eja, Eva és Orientali elnevezésű olasz szivarkagyártmányok a forgalomból kivonattak és helyettük a Principe di Piemonte nevű olasz szivarkagyártmány kerül egyelőre 50-es, 20-as és 10-es csomagolási egységekben forgalomba, drb-kénti 9 filléres eladási árban.

Fagyaltat kap az angol admirális elrendelte, hogy az idegen állomásokon horgonyzó angol cirkálókat légfűtéses villamos fagyaltkészítőberendezéssel kell ellátni, hogy a fagyalt egy meleg égőv alatt állandóan friss fagyaltot kaphasson.

„Hattyú” Gözmosó. és fehérneműkötésznő váltalat (Bp., VII., Klauzál uca 8.) a legmodernebbül újonnan berendezett üzemével, mindenben a legkedvezőbb feltételek mellett áll kartársaink rendelkezésére.

Zwack-likörgyár elsőrangú gin-t, whisky-t, vermouthot, cocktailt és tokaji borból főzött konyakot hoz forgalomba, amelyet bármely külföldi hasonló itallal egyenértékűnek ajánl a kartársak szíves figyelmébe. Fenti öt cikk sok külföldi márkánál még jobb is. Mixeléshez is páratlanok.

Kártyatisztítást legelőnyösebben végezhetőnek kartársaink özv. Brunner Lipótné kártyatisztító vállalatánál (VII., Dohány uca 80 I. em. Telefonhívó: 44-4-19.), melyet legmelegebben ajánlunk, mivel meggyőződünk arról, hogy legszebben és legelőcsőbban végzi a kártyatisztítást.

FIGYELJÜNK! PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI BUDAPEST

magyar kártyagyár gyártmányainak valódiságára.

Ovakodjunk az utazásoktól!

Magyar Játékkártyagyár R.T.

PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI

Budapest, VII., Roitenbiller-u. 17.

Telefon: 31-0-63, 45-3-71.

Alapított 1824.

VÉDEJEGY

A HOGYHA MINDIG ISSZA, EGÉSZSÉGÉT S PÉNZET EGYRÉSÉT JUTALOMKÉNT KAPJA VISSZA. GYÁRTJA A FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R.T. KÖBÁNYÁN.

Az eredeti **SIDOL** fém-, ablak- és márványtisztításra a legalkalmasabb!
Gőtzl Lipót „SIDOL” vegytermékek gyára R. T.
Telefon: 96-6-86 és 96-8-27.